

**Управління освіти
Южноукраїнської міської ради
Станція юних техніків**

**Збірка
методичних розробок занять гуртка
«Художня кераміка»**

**м. Южноукраїнськ
2013 рік**

Зміст

- 1. Методична розробка заняття гуртка на тему «Декорування посуду графічним способом»**
- 2. Методична розробка заняття гуртка на тему «Ліплення без інструментів. Практична робота: ліплення змії»**
- 3. Методична розробка заняття гуртка на тему «Ліплення без інструментів. Практична робота: ліплення листя дерев, трави»**
- 4. Методична розробка заняття гуртка на тему «Ліплення без інструментів. Фрукти. Практична робота: ліплення яблука»**

1. Методична розробка заняття гуртка на тему «Декорування посуду графічним способом»

Мета: дати дітям цілісне уявлення про графічний спосіб декорування керамічного посуду, про історичні традиції і цінності культури народів світу. Розвивати естетичний смак і творчі здібності дітей; формувати знання про графічний спосіб декорування посуду. Вчити дітей сприймати нову інформацію, виділяти основні значимі моменти і творчо представити їх в самостійній роботі. Вчити виконувати основні прийоми декорування керамічного посуду графічним способом.

Матеріали та інструменти: глиняне тісто, підставки, підкладки, мокрі ганчірки, стеки, зразки малюнків для декорування графічним способом, малюнки і фото з зображенням графічних декоруваль.

Хід заняття:

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми і мети заняття

Вступне слово керівника гуртка.

Кераміка – мистецтво, давнє, як саме людство. Вивчення мистецтва світової культури неодмінно починається з кераміки. У відмінності від металу, який з часом іржавіє, від дерева і рослин, які можуть погнити, глина зберігається у чудовому стані впродовж багатьох тисячоліть. Найчастіше глиняні черепки – найбільш багаточисельні і красномовні артефакти, які учені знаходять під час розкопок. Єгиптяни, наприклад, використовували скалки глиняного посуду як дешевий заміник папірусу, вони писали на них послання і вели рахунки. Тому, вивчаючи давню кераміку, можна простежити за зміною епох і встановити хронологію не лише гончарної справи, але і всієї цивілізації, за часів якої були зроблені ці речі.

Сучасні гончарі до цих пір незмінно користуються технологіями, яким декілька тисяч років.

III. Актуалізація опорних знань та умінь

Словарна робота.

Кераміка - вироби з обпаленої глини, походить від назви кварталу гончарів в Афінах – Керамік.

Орнамент - (від латинського – прикраса) узор, що складається з елементів, які ритмічно повторюються, для прикраси чого-небудь.

Меандр - геометричний візерунок у вигляді зігнутих ліній.

Перш, ніж розписати вазу, її потрібно було виготовити. Глина, обпалена у вогнищі, – перший штучний матеріал, отриманий людиною. Є старовинна загадка: “ Був я на копанці, був я на топанці, був я на кружалі, був я на пожарі, був я на обварі. Коли молодий був, то людей годував. А старий став, сповиватися став”.

Пригадаєте, дорогу від глини до пічного горщика або вази (діти згадують : “копанці” - ями, де добували глину. Знайти потрібну глину це зовсім непросте справа.

“Топанці” - місце, де глину добре розминали. А далі гончарний круг – “кружало”, потім – “пожар”, тобто випалювання. Останньою стадією обробки був “обвар” - занурення виробу в рідину (житній, вівсяний квасний і інші відвари).

Як горщик людей годував пояснювати не треба, а навіщо його в старості сповивали? (Навіть тріснуті горщики не викидали, їх обмотували стрічками розпареної берести, і вони ще довго могли служити).

Дійсно, для наших предків, в кераміці об'єднані зусилля 4-х основних елементів світу: земля, вода, вогонь і повітря. А процес ліплення виробу сприймався як творіння, адже недаремно на Русі “творінням”, “творчістю” називали процес замісу глини. Яке цікаве первинне значення в слова “творчість” Адже є ж щось загальне! Кераміка = земля, вода, повітря, вогонь.

IV. Історична довідка

Петрогліфи— висічені зображення на кам'яній основі (з давньогрецької - камінь і різьблення.

Традиційно петрогліфами називають всі зображення на камені з прадавніх часів (палеоліту) аж до середньовіччя, за винятком тих, в яких достовірно присутня добре розроблена система знаків. Петрогліфами називають як первісні печерні наскальні тесані малюнки, так і пізніші, наприклад, на спеціально встановлених каменях, мегалітах або «диких» скелях.

Подібні пам'ятники не сконцентровані де-небудь в одному місці, а широко розкидані по обличчю нашої планети. Їх знаходили в Казахстані, в Карелії, в Іспанії, у Франції, в Сибіру, на Доні, в Італії, Англії, Германії, в Алжирі, де недавно були відкриті і викликали сенсацію у всьому світі гігантські

багатоколірні розписи гірського плато Тассилін-Аджерв Сахарі, серед пісків пустелі.

Яке правило, це зображення тварин — оленей, бізонів, кабани, диких коней; серед них і таких, які нині на землі вже не водяться — довгошерстих мамонтів, шаблезубих тигрів. Лише зрідка трапляються обриси людських фігур і голів, вірніше, ритуальних масок. Лише пізніше, в епоху неоліту, стали змальовувати сцени з життя первісного племені — полювання, битви, танці і обряди. Такі композиції приблизно датуються VI—IV тисячоліттями до н. е.. А найраніші зображення, де переважають «портрети» звірів, відносяться до верхнього палеоліту, тобто були створені сорок — двадцять тисяч років тому.

Справжній розквіт мистецтва малюнків на камені пов'язаний з часом скіфів (VIII-V століття до н.е.). Ця своєрідна і яскрава культура залишила багаточисельні сліди практично у всіх напрямках людської діяльності - в кераміці, зброї, різьбленні по дереву і художньому куванню, одягу і кінській зброї. Характерний знаменитий скіфсько-звіриний стиль відомий тепер у всьому світі.

V . Пояснення нової теми

Для прикраси гончарних виробів завжди широко застосовувалися малюнки, прокреслені на поверхні глиняного виробу всілякими паличками, вирізаними з твердої деревини або кісті. Такі малюнки в основному наносяться відразу ж після формування або ж після того, як виріб злегка підсохне. Гребінкою з гострими зубцями виконують так званий «прокреслено-подряпаний» орнамент. Стикаючись з поверхнею виробу при повільному його обертанні, зубці подряпають глину на невелику глибину. При цьому на виробі з'являється ряд паралельних заглиблених ліній з виступаючими борозенками по краях . Якщо гребінець залишається в руці нерухомим, то лінії виходитимуть прямими . У малюнку прямі лінії деколи поєднуються з хвилястими.

Наносячи хвилясті лінії на горловину горщика як прикрасу, гончар в той же час вкладав в них глибший сенс. Вони були своєрідним побажанням того, щоб судина завжди була повною, а його господарі мали б постійний достаток. Поступово магічний сенс хвилястих ліній був забутий і їх продовжували наносити на посуд виключно як прикраси. При проведенні хвилястих ліній гребінець злегка зміщують то вниз, то вгору. Чим швидше обертання, тим крутіше виходять «хвилі».

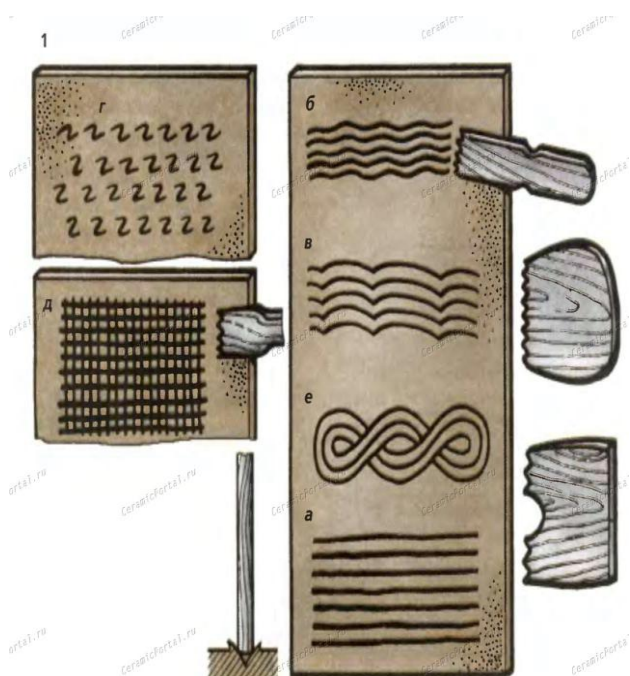
Того ж результату можна досягти, якщо не змінювати швидкість обертання, але зміщувати гребінець з більшою частотою. Характер хвилястої лінії залежить також від того, наскільки рівномірно відбувається зсув гребінця. Якщо його плавно опускають вниз, а потім різко піднімають вгору, утворюються хвилясті лінії з характерним зломом. При різкому зсуві

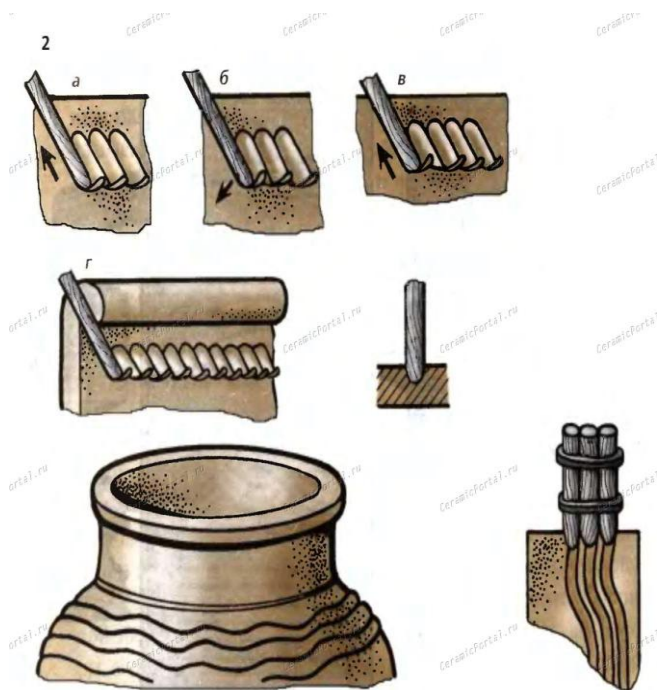
гребінця через короткі проміжки на поверхні виробу виникає своєрідний орнамент, такий, що нагадує сітку.

Зрозуміло, що всі ці, а також інші подібні малюнки можна наносити гребінкою на виріб, що обертається. Мало того, є узорі — наприклад, такі, як «плетінка» з хвилястих ліній і «сітка», — які можна виконувати лише на нерухомих виробах. Якщо кінчики зубців гребінки або просто палички округляти і відшліфувати, то вони вже будуть не прошкрябувати поверхню виробу, а вдавлювати і ущільнювати глину. В результаті борозенки по краях зникнуть, а в поглибленнях з'явиться глянцевий блиск.

Деколи подібні малюнки є підготовчою стадією для інкрустації, коли отримані поглиблення заповнюються кольоровими ангобами. Необхідно пам'ятати, що наносити подібні малюнки можна лише тоді, коли глина підсохне до шкіротвердого стану.

Розглянемо деякі способи нанесення графічного декорування.

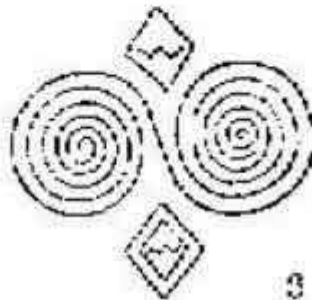
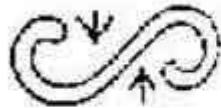
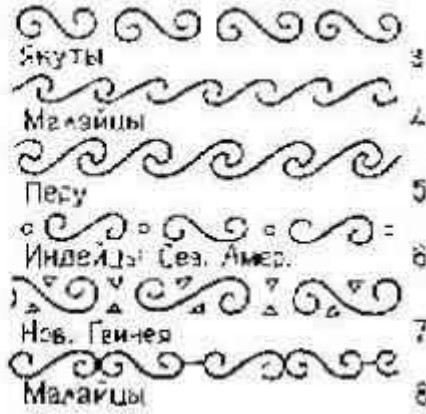
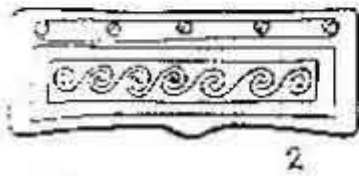
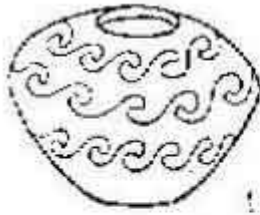
VII. Деякі символи для орнаментування осуду та їх тлумачення

Вивчення семантики орнаменту дозволяє встановити особливості втілення основного міфологічного сюжету - Світового Дерева і підлеглого йому персонажа – Змія-дракона.

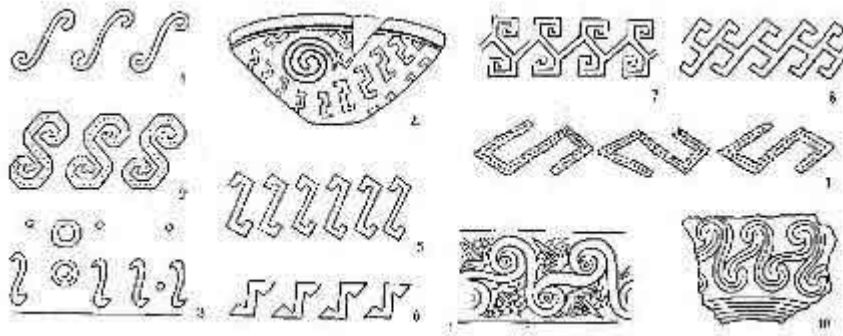
Рух сонця, знак спіралі життя.

Спіраль не має початку і кінця, верху і низу, піднебіння і пекла, Янь і Інь, а отже символізує безперервний рух сонця. Спіраль означає прихід, відхід і повернення світила, народження і смерть земного дня, схід і захід сонця, виникнення і вмирання життя на землі. Зигзаг, що супроводжується крапками, позначав воду або річку, що зрошує насіння.

Варіанти спіралеподібних фігур:

3

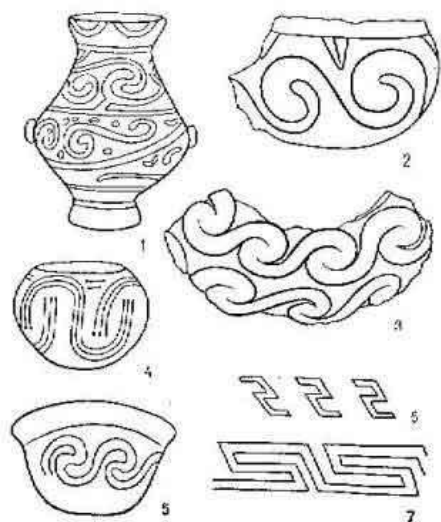
У Давньому Середземномор'ї і в середньовічному Китаї спіраль була знаком грому, в Передній Азії вона служила символом блискавки, а в мистецтві є зображення змії, спіраллю, що згорнулася, то зрозуміле її поєднання з символами, що позначали небеса, дощ, всесвіт, бо міфічний змії вважався прообразом богині небес.

У мистецтві західноєвропейського неоліту змії, що були об'єктом релігійного поклоніння, представлені у вигляді всіляких стрічок, що звиваються і сплітаються. Таке трактування зміїної теми сформувалося під впливом більш древнього, такого, що зустрічається на кераміці Малій Азії стилізованого зображення водоплавних птахів. Походження цих знаків від стилізованого зображення птиці, в більшості випадків одна із спіралей більше за іншу, менша спіраль походить від контура голови, а велика – тулуба птаха.

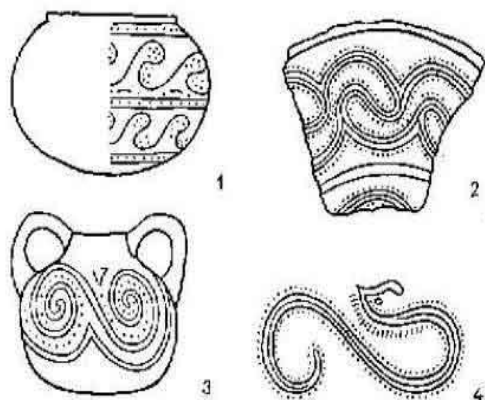
Символічне зображення змії.

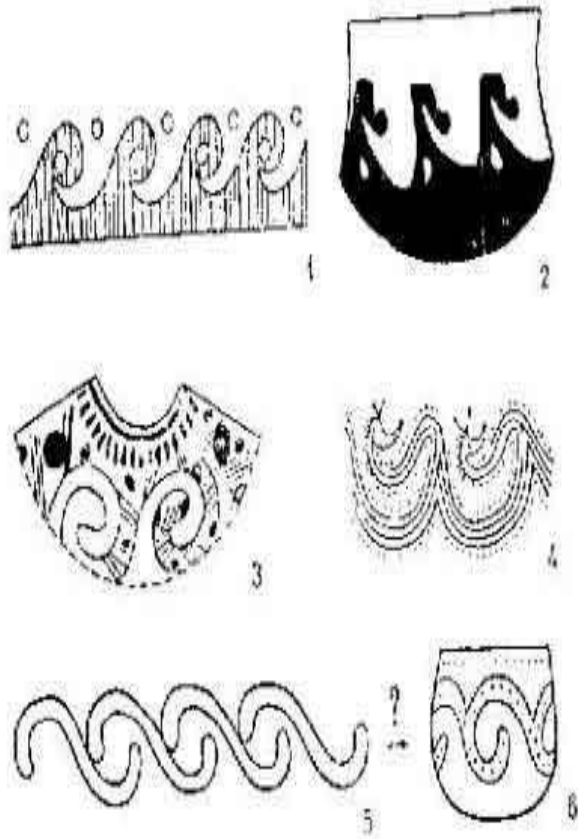
На відміну від простої спіралі, подвоєний спіральний знак дуже часто застосовується як орнаментальний мотив і фігурує зазвичай не поодиноким, а у вигляді елементів, що повторюються, розташованих ланцюжком і послідовно сполучені один з одним (утворюють безперервну стрічку, відому під назвою хвиля, що біжить).

Символ подвійна спіраль інколи супроводиться парою додатків, розташованих по обидві сторони від нього (зустрічається в різних країнах і в різні епохи і, отже, вона не випадкова). Інколи дві спіралі сполучено не плавним переходом, а переломом лінії, зображення фігури птаха з двома ніжками.

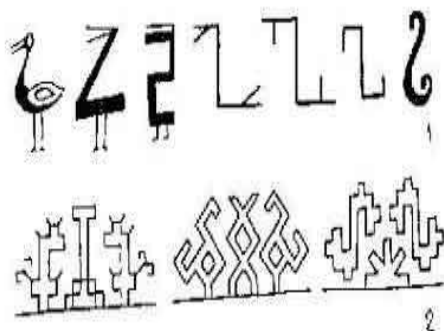

У одних випадках цими придатками є знаки рослинності, знаки землі, омиваною водою.

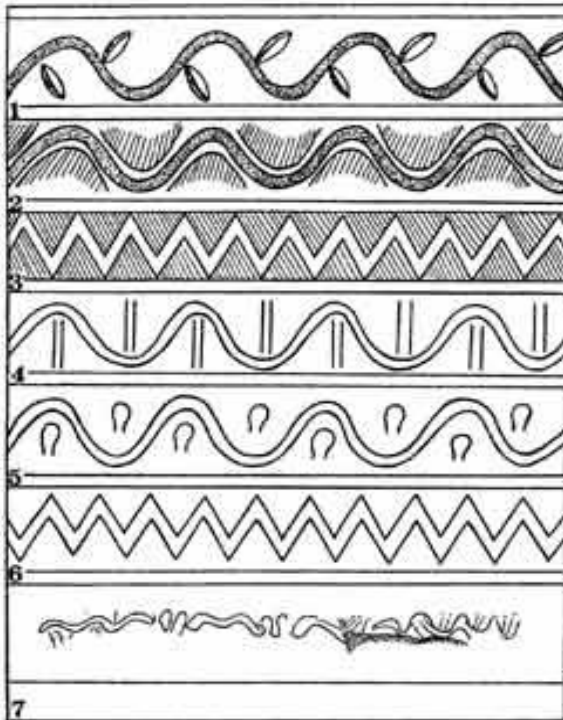
Символ спіралі та зображення птаха.

На деяких зображеннях 8- або 2-подібні знаки розташовані над фігурами людей, тварин, гір, символізуючи птахів в піднебінні. Надзвичайна поширеність зображень птахів говорить про вшанування птахів.

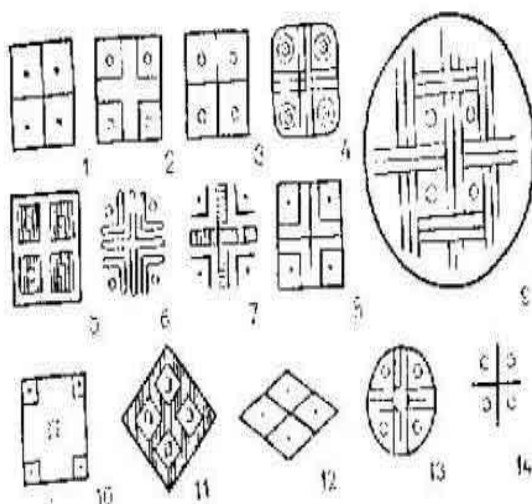
Отже, подвійна спіраль могла позначати або змію, або сонце-птаха, залежно від контексту. Пару птахів маємо за символ родючості, розмноження..

Основні різновиди змієподібного орнаменту:

Символ землі позначався знаком ромба.

Знак землі у вигляді чотирикутника. Квадрат в неоліті (ромб з гачками), а точніше ромб із зигзагами на ньому, представляє зрошувану землю, а відростки на його кутах - буйну рослинність, над якою змальовані хмари у вигляді дуг, а дощ у вигляді рисок.

VIII. Практична частина заняття

- Складання малюнку для декорування посуду.
- Ліплення глиняного посуду (за вибором).
- Оздоблення зліпленого посуду графічним декоруванням згідно обраного малюнка.

IX. Підсумок заняття

Обговорення готових робіт.

X. Прибирання робочих місць

Кераміка Раку. Чайна чаша. Старий Сето, 14 вік.

Риба. Сучасне мистецтво.

Ваза у формі птаха. Сучасне мистецтво.

Равлик. Сучасне мистецтво.

2. Методична розробка заняття гуртка на тему «Ліплення без інструментів. Практична робота: ліплення змії»

Мета: Закріпити набуті раніше знання про глину, як матеріал для ліплення, про основні конструктивні елементи; познайомити дітей з ареалом існування змії, зі значенням символу змії в історії людства, навчити ліпити фігурку змії; розвивати творчі здібності дітей; виховувати зацікавленість та допитливість.

Матеріали та інструменти: глиняне тісто, підставки, підкладки, мокрі ганчірки, малюнки і фото.

Хід заняття

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми і мети заняття

III. Історична довідка

Про змію

Змії, загін плазунів. Тіло подовжене, кінцівки відсутні. Очі у змії позбавлені повік, мають зовні суцільну прозору оболонку, яка відділяється при линьці разом з усім старим шаром шкіри, що покриває голову. Барабанна перетинка і середнє вухо відсутні. Права і ліва гілки нижньої щелепи з'єднані розтяжне зв'язкою. Все тіло змії покрите лускою, забарвлення якої часто гармонує з навколишнім середовищем; так, змії, що живуть серед піску, зазвичай пісочного кольору, деревні - зеленого.

Давні змії були великих розмірів (довжиною понад 11 м); найбільші сучасні змії (удади) досягають 10м, в той же час багато змій, що риються в землі, мають всього 8-10 см довжини і кілька міліметрів товщини. Число хребців у змій рідко менше 200, у деяких же викопних змій досягало 435. Кістки щелеп з'єднані рухомо між собою і з черепною коробкою, що забезпечує надзвичайне розтягнення ротової порожнини при заковтуванні здобичі. У ядовитих змій у верхній щелепі розташовані отруйні зуби, що мають борозенку або канал для стоку отрути, вироблюваного видозміненими слинними залозами. Отрута виділяється в момент укусу в результаті скорочення скроневих м'язів. Тулуб і хвостові відділи хребта не розрізняються. Довгий роздвоєний на кінці язик абсолютно неправильно іноді називається жалом, він служить лише для обмацування предметів і є основним органом дотику.

Харчуються тільки тваринною їжею. Більшість змії поїдає дрібних хребетних тварин, але існують змії, що харчуються яйцями птахів (змії-яйцеїди), комахами (конт) і молюсками (товстоголові змії). Здобич змії

зазвичай вбивають (задушенням або отруєнням), рідше поїдають живцем. Більшість змій відкладають яйця з пергаментоподібною оболонкою, інші змій - яйцеживонародуючі (наприклад, гадюки), тобто відкладають яйця, з яких негайно ж виходить молодь. Всі змій добре плавають; існують форми, що проводять у воді все життя, хвіст у них веслоподібно стислий з боків (морські змій). У деяких змій під впливом переходу до риучого способу життя очі зменшилися і сховалися під щитками, хвіст укоротився.

Відомо близько 2500 видів змій. Змій поширені всюди, за винятком Нової Зеландії, багатьох океанічних островів і полярних областей. Найбільше число видів Змій зустрічається в Індо-малайській області, потім в Неотропічної і Ефіопською; найменше Змій в Голарктичної області. На території СНГ зустрічається 55 видів Змій, що відносяться до 20 родів: слепозмейки, удави (4 види), вужі (4 види), вовкозуб, полози (18 видів), літорінх, ескулапова змія, мідянка, олігодони (2 види), конт (5 видів), бойга, котячі змій (2 види), ящіркова змія, стріла-змій, піщана гадюка, щитомордники (2 види), ефа, гадюки (6 видів), гюрза, кобра; останні 11 видів отруйні.

У тропічних країнах отруйні змій завдають великої шкоди; у нашій країні число укусів отруйними зміями людей і домашніх тварин невелика. Крім того, змій приносять користь, винищуючи гризунів. Отрута змій використовується в медицині, з неї виготовляють протизміїну сироватку. У деяких країнах отруйних змій тримають в серпентарій, де у них періодично беруть отруту для виготовлення ліків.

Для чого змій отрута

У тварин є дві основні причини бути отруйними: захист та атака.

Деякі комахи отруйні і огидні на смак, тому в інших тварин не виникає бажання їсти їх. Змій використовують отруту, щоб паралізувати або вбити свою здобич. Паралізувати - позбавити тварину здатності до руху.

Єгипетська кобра надзвичайно небезпечна, як і всі кобри. Її зуби отруйні. У середині зубів проходить канал, як в голці шприца. Коли змія кусає, вона впорскує через зуб свою отруту. Коли кобра піднімає голову, це означає, що вона готова напасти на здобич. Верхня частина її тіла роздувається і стає схожою на плоский капюшон. Так вона виглядає ще більшою і страшнішою. Деколи люди «доють» кобр. Мається на увазі зцідження отрути з отруйних зубів в банку для подальшого використання в медицині. Навіть не намагайся зробити це самі!

Змія – символ мудрості і могутності

Змія - традиційний символ мудрості і могутності. У міфах і легендах країн Стародавнього Сходу знайшли відображення відгомін культу змій, часто пов'язаного з водною стихією. Давньоєгипетська казка оповідає про мореплавця, потерпілого аварію корабля і викинутому хвилиною на чудовий острів. Незабаром він почув сильний шум: «дерева тремтіли, земля тряслася.

Я відкрив лице моє і зрозумів, що це змії, який наближався. Довжина його 30 ліктів, борода його більше 2 ліктів, члени його визолочені, брови його з цієї ляпис-лазури. Він просувався вперед ». Змії називається в цій казці «князем Пунта» - легендарної країни пахоців, «країни богів». Інша, пізніша єгипетська казка розповідає про безсмертний змії, сторожів чудової книги на дні моря.

Перекази Вавилону і Ассирії, єврейські і абіссінські легенди пов'язують доісторичні часи з царством змія. Ось що говорить про це абіссінська легенда: «Є великий змії; він цар землі ефіопській; йому кланяються всі правителі і приносять йому в дар прекрасну діву. Прикрасивши її, вони приводять її до цього змія і залишають одну, і пожирає її цей змії ... Довжина цього змія 170 ліктів, а товщина - 4; зуби його довжиною в лікоть, а очі подібні полум'я вогняного, брови його чорні, як ворон, а весь вигляд схожий на олово і мідь ... На ньому ріг, три лікті. Коли він рухається, шум чутний на сім днів шляху ».

Перекази про островах, населені зміями, збереглися в грецьких хроніках. Геродот і Теофраст згадували про змії, сторожів коштовностей на чудесних островах, Діодор Сицилійський розповідає про «змійний острів», наповнений коштовностями, і описує полювання на змія довжиною в 30 ліктів, в паші якого загинув один з мисливців.

Змія була і символом вічної юності: щорічна зміна шкіри символізувала омолодження. Це уявлення знайшло цікаве втілення в релігії єгиптян. Зміна дня і ночі пов'язувалася з тим, що опівночі бог Сонця Ра виходить зі своєю свитою з сонячної тури і входить в тіло величезного змія, з якого вранці всі виходять «дітьми», знову сідають у човен і продовжують подорож по небу. Африканські казки та легенди розповідають про перших людей, які могли, подібно зміям, міняти стару шкіру на нову та жити вічно. У шумерському міфі герой Гільгамеш знаходить в глибині вод квітку вічної молодості, однак, поки він купався, змія викрала квітку і відразу помолодшала, скинувши шкіру. З тих пір, вчить переказ, змії знайшли безсмертя, а люди так і залишилися смертними істотами. Грецький міф розповідає про чудесні засоби, що Зевс подарував людям. Вони могли повернути людині молодість. Однак люди не захотіли самі нести цей безцінний дар і поклали його на осла, який віддав його змії. З тих пір люди несуть важкий тягар старості, а змії насолоджуються вічною молодістю.

Легенди Стародавнього Китаю називають величезного змія - дракона родоначальником перших імператорів, наділяють його кігті, зуби, слину і роги цілющими властивостями. На спині дракона можна було досягти країни безсмертних. Дракон, згідно з легендою, колись вийшов з Жовтої річки і вперше показав імператору знамените зображення тайцзи, в якому відображена взаємозв'язок інь і ян.

Йога уподібнює змії духовну енергію людини – кундаліні.

За тисячу років до нашої ери культ змії як символу мудрості, науки і пізнання виник у греків. Саме змія, відповідно до грецької міфології, навела Асклепія на думку про можливість воскрешати мертвих. Одного разу

знаменитий цілитель був запрошений в палац критського царя Міноса, щоб воскресити його померлого сина. На своєму ціпку Асклепій несподівано побачив змію і вбив її. Негайно з'явилася інша змія з цілющою травою в роті і воскресила вбиту. Асклепій скористався цією травою і воскресив померлого.

В античному світі змія грала роль берегині домашнього вогнища. Під час розкопок Помпеї на стінах і домашніх вівтарях багатьох будинків було виявлено зображення змії, яка символізувала спокій і здоров'я мешканців будинку. Як ми знаємо, змії були неодмінною приналежністю Асклепійон. Давньоримські хроніки зберегли свідчення про те, що під час епідемії чуми Асклепій символічно був перевезений з Епідавра в Рим у вигляді змії. Згідно з однією їх гіпотез про походження імені бога лікарського мистецтва Асклепія, воно відбулося від назви особливого роду змій - «аскалабос». Пізніше ці змії, нешкідливі для людини, стали називатися «асклепівими вужами». Змія зображувалася на похідній аптечці римського військового лікаря.

Однак в історії медицини з образом змій і черв'яків часто пов'язували не тільки життя і здоров'я, але також хвороби і смерть. У Єгипті уособленням бога Тота був ібіс - птах, що пожирає змій і черв'яків, **які викликають хвороби**. Вавілонські маги-цілителі часто зображувалися з батоном для вигнання всіх повзаючих тварин, перш за все - змій і черв'яків. Вавілонське заклинання пов'язує походження зубного болю з проникненням хробака всередину зуба. В індійському епосі і буддійській літературі **священний птах Гаруда нерідко називається «пожирач змій»**. Китайська легенда приписує черв'якам смерть древнього мудреця Янь-ді, який намагався пробувати ліки за прикладом Шень-нуна, міфічного покровителя **лікарів і аптекарів**: «Розповідають, ніби у Шень-нуна тіло було з прозорого нефриту і можна було бачити все його нутроші; та це правда. Як інакше вдавалося б позбавляти його від смертельної небезпеки, коли він пробував по дванадцять отрут в день? Але ось розповідають, ніби Янь-ді пробував ліки і рятувався від усіх отрут, але проковтнув сороконіжку, кожна нога якої перетворилася на черв'яка, черв'яки ж теж почали розмножуватися і Янь-ді, не зумівши подолати їх, помер ... » Римський письменник Пліній Старший писав, що укуси змії в будь-який момент може покласти межу життя людини, що навіть під землею черв'яки не залишають людей в спокої і пожирають померлих. Деякі дослідники вважають, що в основі «зміїної символіки» в медицині лежить страх людини перед змією, бажання умилювати грізну «богиню смерті» або відлякувати хворобу, використовуючи грізний вигляд змії. Стародавні перекази містять безліч згадувань про міфічних змієподібної істоти, що загрожують життю людини. У той же час частини їх тіла і отрута вважалися сильними і універсальними ліками. Так, Пліній Старший в «Природній історії» писав про цілющі властивості амбісфени (від грец. «**та, що рухається** в двох напрямках») - змії із двома головами: одна розташована в звичайному місці, інша на хвості: «.. немов однієї голови їй мало, щоб викинути свою отруту ». Змія символізувала смерть і безсмертя, добро і

зло. Їх уособлював і її роздвоєний язик, і отруйність її укусів поряд з цілющою дією отрути, і загадкова здатність гіпнотизувати дрібних тварин і птахів. Це видиме протиріччя, поєднання в одному зображенні двох різних, часто протилежних начал, характерно для символів, що прийшли до нас з глибокої давнини.

2013 рік - символ і рік Змії

Давня китайська мудрість говорить, що змія в будинку є хорошою ознакою, тому що це означає, що ваша сім'я не буде голодувати. Це може бути сприйнято метафорично, бо змії ніколи не мають проблем з недоїданням, а більш правильне розуміння цього виразу говорить про те, що вони - хороший посередник, що дозволяє вести справи в бізнесі добре.

Або це може означати, що змія могла б пожертвувати своїм майном, якщо не буде вистачати грошей на харчування сім'ї. У будь-якому випадку вона інтерпретується як персонаж, знаючий вартість речей, здатний добувати матеріальні блага. Змія жива і хитра, дуже розумна і мудра.

Змія займає шосте місце в циклі, відразу після Дракона, і повторюється через кожні дванадцять років. Китайський Новий рік не випадає на певну дату, тому важливо перевіряти календар, щоб знайти точну дату, з якої рік Змії насправді починається. Року, в які проходять під знаком Змії: 1905,1917,1929,1941,1953,1965,1977,1989,2001,2013,2025.

Символ Змії є інтуїтивним, вишуканим і зборами всіх значимих характеристик з тварин знаків. Це дуже привабливі люди, які приймають тривоги з легкістю і не хвилюються через дрібниці. Вони витончені, цікаві, але одночасно таємничі. Змії володіють такими характеристиками як: гострота мислення, самосвідомість, хитрість, гордість. Змія спостережлива і має багатий внутрішній світ, вона здатна зовні не виявляти свої емоції. Вона може виявитися хитрою і стриманою і вести себе дуже скромно. Однак змія буде будувати плани, щоб зробити речі саме такими, як їй хочеться. Вони не дуже товариські і можуть бути досить сильними власниками, коли справа доходить до серйозних стосунків.

IV. Актуалізація опорних знань і навичок

Згадаємо послідовність виконання роботи по ліпленню:

- Переминаємо глину для отримання глиняного тіста.
- Відриваємо шматок глини потрібного розміру.
- Скачуємо кульку.

- Виконуємо ліплення.
- Згладжуємо всі нерівності, що виникли під час ліплення.

Для чого треба виконувати всі ці етапи роботи? Як необхідно з'єднувати деталі між собою? Заслуховуємо пояснення дітей, обговорюємо їх.

V. Практична частина заняття

Ось вона сімейка:

змій,

змія

І змійка!

Е. Котляр

Складаємо алгоритм виконання роботи.

Ліпимо змійку:

1. Розминаємо глину, готуючи її до роботи.
2. Відірвемо три шматки глини різних розмірів: великий, середній і маленький. З великого шматка вийде тато-змій, з середнього - мама-змія, з маленького - дитина-змійка.
3. Скачати кульки з кожного шматка глини круговими рухами між долонь.
4. Розкачати на підкладці прямими рухами рук "вперед-назад" стовпчики, злегка загострюючи один кінчик кожного стовпчика.
5. Оформити мордочки зміюк: з глиняних кульок зроби очі і рот.
6. Надати змійці потрібної форми, скрутивши її
7. Прикрасити зміюк по-різному: красивими наліпками чи штампами.

Ліпимо королівську кобру.

Королівська кобра - мешканець жарких країн. Ви можете побачити її в тераріумі зоопарку. А ось у нашій країні зустрічаються вужі та гадюки.

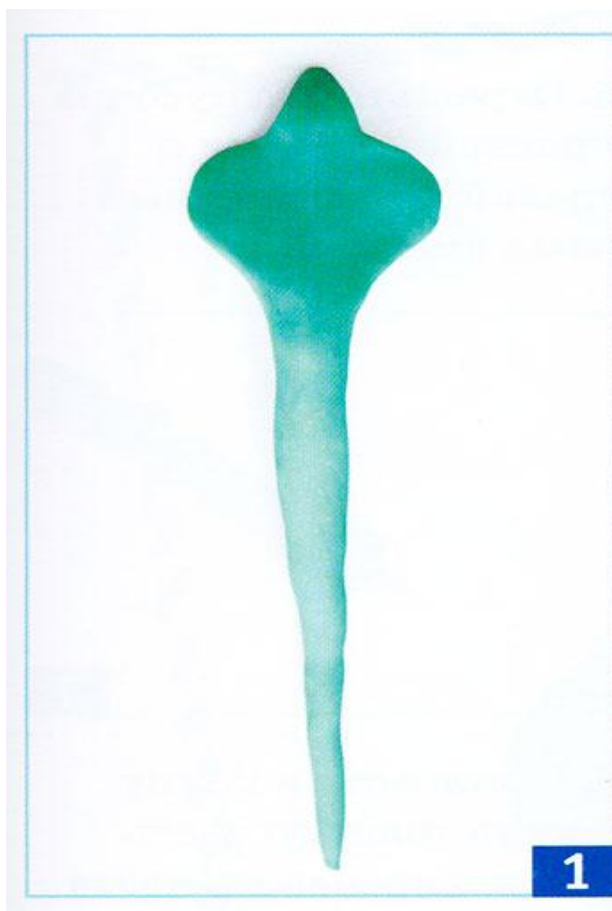
Ліплення деталей:

- Зі шматка глини зліпити довгу краплю.
- Круглий кінець краплі загострити так, що вийшов конус.
- Розплющити товсту частину з боків, утворюючи капюшон. Це тулуб змії.
- Зробити відкритий рот на голові змії.
- З двох шматочків ковбаски зробити роздвоєний язик змії.
- Вставити язик в рот змії і трохи притиснути його нижньою щелепою.
- Надати змії характерну позу, поставивши її на вигнутий хвіст.

VI. Підведення підсумків заняття

Обговорення якості виконання виробів.

VII. Прибирання робочих місць

3. Методична розробка заняття гуртка на тему «Ліплення без інструментів. Практична робота: ліплення листя дерев, трави»

Мета: закріпити набуті раніше знання про глину, як матеріал для ліплення, про основні конструктивні елементи; познайомити дітей з різноманітністю рослинного світу, його красою; навчити ліпити з глини листя дерев, трави; розвивати творчі здібності дітей; виховувати зацікавленість та допитливість.

Приладдя, необхідне для роботи: глиняне тісто, підставки, підкладки, мокрі ганчірки, малюнки і фото, листя трави та дерев для зразка .

Хід заняття

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми і мети заняття

Вступне слово керівника гуртка.

Розгадаймо загадки:

- Що не сіяне народжується?
(Трава).
- Я под снегом сплю зимой,
Появляюсь к вам весной.
Солнышко меня пригреет,
Я проснусь, позеленею.
Там где снег лежал едва,
Потянулась вверх...
ТРАВА.
- В голубой лужице
Жёлтые звёздочки кружатся
(Листья).
- Сидел на дереве.
Слетел пропеллером.
(Лист).
- Осенью мы часто
Видим Рыжего Гимнаста.

Он на веточке повис,
Смотрит смело сверху вниз.
Дунул свежий Ветерок.
Сделал первый кувырок

И крутил он сальто
Прямо до асфальта.

(Осенний лист).

Так. Ми сьогодні будемо ліпити листя трави і листя дерев.

III. Актуалізація опорних знань і навичок

Згадаємо послідовність виконання роботи по ліпленню:

- Переминаємо глину для отримання глиняного тіста.
- Відриваємо шматок глини потрібного розміру.
- Скачуємо кульку.
- Виконуємо ліплення.
- Згладжуємо всі нерівності, що виникли під час ліплення.

Не забуваємо, що за цією схемою ми працюємо завжди.

IV. Пояснення нового матеріалу (частина I)

Почнемо з ліплення листя трави.

Давайте розглянемо уважно листочки. Які конструктивні елементи нагадує їх форма? (відповіді дітей). Так, джгутик та двостороння крапля.

Складаємо алгоритм ліплення листя трави:

Варіант 1 (джгутик):

- Розкачуємо джгутик.
- Загострюємо його кінці.
- Сплющуємо та надаємо характерних вигинів.

Варіант 2 (двостороння крапля):

- Розкачуємо кульку.
- Загострюємо по черзі її кінці
- Сплющуємо та надаємо характерних вигинів.

Виліплені листочки ми використаємо для виготовлення панно «На лузі».

V. Практичне виконання роботи

Виконуємо ліплення листочків трави.

VI. Пояснення нового матеріалу (частина II)

Тепер навчимося ліпити листя дерев. Які дерева ми оберемо для цього?

Маю плаття золотеньке,
Гнучкі, ніжні віти.
Кору білу, стан тоненький.
Як я звуся, діти?
(Береза)

Так, будемо ліпити листя берези.

А про інше дерево послухайте легенду.

Жили якомсь на Росі чи Славуті славні поляни - Житий і Добриня. І народилося в них дві прекрасні доньки - чарівні, мов богині. Одна донька з'явилася на світ у полі (якраз під час весняних робіт), тому й нарекли волхви дівчину Полянню (або Полею). А друга дівчинка народилася тоді, коли Добриня пішла прати до води у долину. Тож дівчину так і назвали - Додолою.

Поля була старшою сестрою. Вона була така гарна, що навіть старі волхви не могли відвести від неї погляду.

Палко полюбив Полю один юнак з Роденя - прудконогий Стриба. Він був переможцем молодецьких змагань, багато подвигів Стриба учинив на честь красуні Полі й дістав право взяти її собі у жони.

Та чарівну Полянню вздрів не тільки Стриба, сам Перун з небес побачив її вроду. І розтопилося враз серце громовержця. Уперше в своєму довгому вічному житті закохався грізний Бог Перун – Бог блискавки й грому.

- Бути Полянні богинею! - вигукнув Перун-громовержець так, що слова його почули всі поляни. І зраділи, що матимуть такого могутнього, всесильного родича, який щедро поливатиме їхню землю дощами, а ще, дивись, своїми вогненими стрілами відганятиме ворогів з землі полян.

Вбрали чарівну дівчину Полянну в самий найкращий одяг, заплели косу до п'ят. Подруги подарували їй розкішний вінок, у який вплели найбарвистіші ромейські стрічки. Привели Полю до Перунів, аби віддати в жони громовержцеві.

Увесь час в той день Родень ішов за Перуновою нареченою. І похнюплений закоханий в Полю Стриба теж.

Та ось раптом задрижала земля. Люди від страху попадали навколішки. Лише Поляна стояла горда, наче богиня.

У золотому осянні, з пучком вогняних стріл у руці з'явився Перун. Вигляд мав Перун наймогутнішого в світі богатиря. Молодецькі сріблясті вуса спадали аж на його могутні плечі. В очах горів вогненний блиск. Мужнє обличчя відсвічує міддю. Горіли золоті кучері на голові.

Усміхаючись, Бог-красень почав наближатися до чарівної Поляни.

- Прощай, кохана моя Полю! - скрикнув розпачливо в цей час Стриба, вихопив короткий мисливський меч і встромив його собі в серце.

Жахно скрикнув натовп. Жалібно зойкнула Поля.

Спохмурнів Перун.

- Ні, не хочу, щоб на шлюбі моєму замість меду кров лилася. Хай же ти, прегарна Поляно, нікому не дістанешся! - прорік зі злістю громовержець і змахнув своїми стрілами.

Сильніше від Хорса саянули блискавки, враз вдарив страшний грім.

У неймовірному страхові люди знов припали до землі. А коли підвели голови, то вже не побачили красуні Полі. Замість неї стояло дивовижне дерево - високе й тонке та струнке, як дівчина.

- То наша Поляна! - закричав хтось з родичів, показуючи рукою на те дерево.

- То Поля, - відгукнулися інші.

- Що то за дерево? - допитувалися задні.

- Тополя, - відповіли їм.

Так і пристала до цього дерева назва - тополя, що поширилася по всій землі полянській.

А Перун в той час за мить злітав у Вирій, приніс звідти пригорщу живої води. Бризнув на лице мертвому Стрибі, й ожив юнак.

- Будь моїм побратимом, Стрибо! - сказав Перун. - Адже обоє ми осиротіли баз нашої Полі. Чи готовий на це?

- Готовий! - твердо мовив Стриба.

Претворилися вони тоді у соколів і полетіли до Вирію, де живуть слов'янські Боги. Там Бог Перун зірвав з Прадуба - вічного дерева слов'ян - молодильне яблуко і дав з'їсти його Стрибі, який одразу став невмирущим. Тоді Перун попросив у всемогутнього діда свого Рода міцні крильця для

побратима й прикріпив їх до ніг Стриби. І благословив Род, аби Стриба став Стрибогом - володарем усіх вітрів.

Відтоді стали нерозлучні - Перун і Стрибог.

Стриба щодуху дме, ганяє хмари по світу, а Перун їх разпанахує стрілами, пускаючи життєдайний дощ на землю в потрібному місці. Так вони вдвох творять добро: без вітру й без дощу немає життя на землі.

Тільки серце Бога Перуна знову закам'яніло. Не злюбив він жінок. Остерігається дівчат. Суворо заборонено тепер жінці з'являтися в пуші громовержця - Перунах.

Та поляни хотіли якось задобрити грізного Перуна. Згадали вони про Додолу, що своєю красою не поступалася сестрі Поляні. Також одягли її, немов наречену, і повели до Перунів. Стали гукати громовержця, аби він узяв собі у жони рідну сестру Поляни, а за це дав дощу, який так був потрібен зараз. Почув Перун голоси полян, глянув на землю, уздрів чарівну Додолу. Дуже гарна була дівчина. Але Перун уже мав кам'яне серце, що цього разу вже не розтопилося. Всміхнувся він журно й мовив з неба до полян трубним голосом:

- Спасибі слов'яни мої, за наречену. Дуже гарна дівчина. Годиться мені в наречені. За неї посилаю вам на поля й ліси ваші рясний дощ. А Додолу віддайте за найкращого, наймогутнішого юнака, що переможе на змагах.

Відтоді пішло - щовесни кожне городище чи селище на землі полянській готує Перунові наречену - свою Додолу, обираючи для цього найвродливішу дівчину. Виводять волхви її за село і просять Перуна взяти її в жони, а за те дати їм дощу, бо надто вже спрагла земля. Громовержець не бере в жони Додолу, зате надсилає полянам важкі хмари з дощем. А Додола віддається за кращого парубка. Тому буяє країна Оратанія щедрими врожайми жита, ячменю, проса. Тому виростають тут руси-богатирі.

Розводять з тих часів поляни тополю - красиве струнке дерево, що полюбилося багатьом народам світу - і ромеям, і навіть персам та філістимлянам, бо приїздять і випрошують саджанці та насіння на розплід.

Росте тополя в Оратанії лише для жертвних вогнищ. Так хочуть самі Боги у Вирії. І Перун також. Тож горить і горить красуня Поляна в полум'ї, знову і знову приносячи себе в жертву Перунові за рід свій

А ще ми навчимося ліпити листя верби та вишні.

Розглянемо листочки.

- З яких вони дерев?
- Яку форму мають?
- Які конструктивні елементи можна розгледіти у цих формах?
- Як таку форму можна отримати при ліпленні?

(Діти розглядають листя верби, тополі, берези, вишні, пропонують свої варіанти виконання роботи.)

Складемо алгоритм ліплення листя дерев:

Варіант 1 (для видовженого листя верби):

- Розкачуємо краплю.
- Загострюємо її кінці, прокачуючи з двох сторін. Отримуємо двобічну загострену краплю.
- Для проробки прожилок використаємо крупний листочок горіха або клену. Накладаємо нашу краплю на листок з дерева так, щоб її гострі кінці співпадали з основною жилкою листка.
- Зверху так само накладаємо ще один листок.
- Сплющуємо глину між листям, намагаючись отримати рівномірну товщину.
- Знімаємо листя та загладжуємо краї.
- Проколюємо в верхній частині листочка отвір для підвішування.

Варіант 1 (для видовженого листя берези, тополі, ясена, вишні):

- Розкачуємо краплю.
- Загострюємо її кінці, прокачуючи з двох сторін. Важливо: з одного боку робимо гостру крапельку, з другого – тільки ледве загострюємо. Отримуємо двобічно загострену краплю з носиками різної довжини.
- Для проробки прожилок використаємо крупний листочок горіха або клену. Накладаємо нашу краплю на листок з дерева так, щоб її гострі кінці співпадали з основною жилкою листка.
- Зверху так само накладаємо ще один листок.
- Сплющуємо глину між листям, намагаючись отримати рівномірну товщину.
- Знімаємо листя та загладжуємо краї.

Проколюємо в верхній частині листочка отвір для підвішування

VII. Практичне виконання роботи

Виконуємо ліплення листочків дерев. Слідкуємо за тим, щоб форма листочків копіювала форму справжнього листа.

VIII. Підведення підсумків заняття

Обговорення готових робіт.

IX. Прибирання робочих місць.

4. Методична розробка заняття гуртка на тему «Ліплення без інструментів. Фрукти. Практична робота: ліплення яблука»

Мета: закріпити набуті раніше знання про глину, як матеріал для ліплення, про основні конструктивні елементи; познайомити дітей з історією яблука, його місцем в розвитку людства та слов'янських народів зокрема; навчити ліпити з глини яблуко; виховувати зацікавленість та допитливість.

Матеріали та інструменти: глиняне тісто, підставки, підкладки, мокрі ганчірки, малюнки і фото, свіжі яблука для зразка.

Хід заняття

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми і мети заняття

Вступне слово керівника гуртка.

Розгадаймо загадку:

Соковите, червоненьке,
Круглобоке, солоденьке.
Народжується з квітки,
Його всі люблять дітки.
Заліза в нім багато,
Рум'яне і хрустке.
А ну, скажіть, малята,
То що ж воно таке?

А таку загадку послухайте:

Мов маленький м'ячик,
Висить, а не скаче,
Рум'яне, гладеньке,
На смак солоденьке.

Так, мова в обох загадках йде про яблуко. І сьогодні темою нашого заняття є ліплення яблука.

III. Історична довідка

Давайте поговоримо про яблуко.

Яблуко — плід яблуні, який вживається в їжу в свіжому вигляді, служить сировиною в кулінарії і для приготування напоїв.

Яблуня – одне з найдавніших плодових дерев, відоме людству більше чотирьох тисяч років. Вважається, що батьківщиною яблуні є Центральна Азія, звідки її кілька тисяч років тому перевезли в Палестину, а потім в Єгипет, Давню Грецію та Рим. Єгипетські фараони мали найбільші фруктові сади і щоденно приносили жертву храму по кошику яблук, а давньоримські патриції славилися вмінням вирощувати яблуні.

В середні віка кожен кельтський клан в Ірландії мав свою свячену яблуню, під якою проводили язичницькі свята.

Землі давніх слов'ян мандрівники називали Яблуневим Царством. В давніх літописах особливо відмічається сад при Києво – Печерському монастирі, закладений в роки правління Ярослава Мудрого.

У XVII столітті дивний фрукт перетнув океан і підкорив Америку. З часом він став в Америці настільки популярним, що, торгуючи їм, юний Рокфеллер складав собі цілий статок, а засновники комп'ютерної фірми «Apple Macintosh» заснували одну з найуспішніших і прибуткових індустрій в світі. «Велике яблуко» (The Big Apple) — найвідоміше прізвисько Нью-Йорка. Виникло воно в 1920-х роках. На початку XXI століття майже не використовується.

Найбільшого поширення набула яблуня домашня. На сьогоднішній день існує безліч сортів цього виду яблуні, що виростають в різних кліматичних умовах.

Яблуко як символ

Здавна яблуко ввійшла в міфи народів світу, що говорить про те, що воно. Як і яйце, пов'язане зі світоглядом давніх людей: майже ідеально округла форма пов'язувалася з уявленнями про світ, Всесвіт, космос; золотистий ніжний колір, «рум'янець» - з красою, здоров'ям і молодістю; гладенька,

атласна шкірочка, яка прикриває ніжний плід – з таємницею і багатством; солодкість і аромат – з задоволенням і насолодою.

У європейському живописі яблуко символізує гріхопадіння людини. У давніх міфах яблуко – символ знання, мудрості і сонячного тепла. Недаремно яблуня вважається священним деревом бога сонця Аполлона, ім'я якого походить від того ж кореня, що і сучасне англійське слово apple.

Яблуко у міфах та легендах

У християнській традиції з яблуні починається історія людства – адже, за Біблією, саме вона була тим райським Древом Пізнання добра і зла, плоди якого на свою біду вкусили наші прабатьки, піддавшись спокусі лукавого Змія. За що і були вигнані з Раю: Адам – щоб у поті чола добувати хліб свій, Єва – в муках народжувати дітей своїх.

Яблуко спокуси — християнський символ гріха, заборонений спокусливий плід, що зростав в раю, яким диявол в образі Змія спокусив Єву. Хоча в Біблії яблуко не згадується, можливо, що заборонений плід став асоціюватися з ним із-за омонімічності латинських слів *malum* «зло» і *mālum* «яблуко». У той же час яблуко є атрибутом раю до гріхопадіння, і через це втілює радість. В зв'язку з цим яблуко може тлумачитися в розширювальному плані.

Але яблуко, як міфічний плід, відоме не тільки в християнстві.

Яблуко розбрату в старогрецькій міфології — золоте яблуко з написом «найдостойніший», яке підкинула богиня розбрату Еріда на весільному бенкету смертного Пелея і богині Фетиди за те, що її забули запросити на це весілля. Гера, Афіна і Афродіта стали претендувати на це яблуко. Богині попросили Зевса вирішити цю суперечку, але Зевс повелів Гермесу передати яблуко Парісу, щоб той присудив яблуко айдостойніший (суд Паріса). Гера пообіцяла Парісу владу і багатство, Афіна — мудрість і військову славу, а Афродіта — віддати в дружини найкрасивішу жінку. І Паріс визнав найпрекраснішою з богинь Афродіту. Виконуючи свою обіцянку, богиня допомогла Парісу викрасти найкрасивішу із смертних жінок — Єлену, дружину спартанського царя Менелая. Викравши Єлену, Паріс відвіз її до Трої. З цього викрадення почалася Троянська війна.

Після цього випадку Боги не злюбили яблука. Греки не використовували яблука в їжу, інакше як тільки для оцту. Зате їм знайшли куди приємнішу заміну – виноград.

Згідно давньогрецького міфу про Геракла, найважчим його подвигом на службі в Еврісфея був останній, дванадцятий подвиг: Він повинен був знайти на краю землі золоте дерево, що охоронялося дзвінкоголосими Гесперидами разом зі Стоглавим драконом, який ніколи не стуляв очей сном, і здобути три золотих яблука.

Міфи і легенди про яблука є й у слов'ян. У росіян, як і в деяких інших народів, є міфи про молодильні яблука. За переказами, ці казкові плоди часто супроводжувала жива вода. За тридев'ять земель, в тридесятому царстві є сад

з молодильними яблуками і колодязь з живою водою. Якщо з'їсти старому це яблуко – помолодшає, а сліпому умити очі водою з колодязя – буде бачити ...

На Русі дівчата ворожили на яблуках про майбутню любові. А в народі існує легенда про те, що яблука володіють особливою силою виконання бажань в свято Преображення Господня, що відзначається 19 серпня. У народі він зветься Яблучним Спасом, оскільки саме в цей день на Русі було приємно зривати і освячувати яблука та інші фрукти нового врожаю.

Яблуня в цвіту символізує любов, тому безліч любовних процедур була пов'язана з яблуком. Наприклад, якщо в сприятливий час розрізати яблуко навпіл, а в середину його вкласти записку з ім'ям коханої (коханого) і зв'язати половинки, покласти на сонці, — то, коли яблуко почне сохнути, ваш коханий відчує до вас симпатію.

У персидських країнах існує легенда про сорок яблук. Там вважають, що якщо загадаєш бажання, а потім з'їси одне за одним сорок плодів, задалегідь подувши на кожен, – бажання неодмінно збудеться. Але якщо зупинишся на тридцять дев'ятому – все чаклунство зникне, і на дім обрушаться нещастя.

У давніх ірландців і шотландців існував звичай визначати ім'я судженого. Молода людина або дівчина кидали в певний момент через плече на землю яблучну шкірку, де вона набувала форми першої букви імені передбачуваного коханого або коханої.

У іудаїзмі яблуко є символом благополуччя і під час новорічної трапези, євреї їдять яблуко, умочуючи в мед, для забезпечення благополуччя в новому році.

У міфології балтійських народів яблуко символізує сонце, що заходить, одну з сутей богині сонця Саулі. У кельтській міфології острів блаженних Авалон отримав свою назву від уельського *afal*, що означає яблуко.

У Китаї яблуко символізує миролюбність. Окрім цього, яблуко символізує вічну молодість і безсмертя.

У епоху Відродження яблуко було найпопулярнішим фруктом в Європі. Тодішні красуні використовували його м'якоть для косметичних масок: адже вона відмінно очищає пори і робить шкіру пружної. Більш того, від латинського слова *rotum* (фрукт) пішло французьке слово *rotme* – яблуко, а від нього – відоме кожній дівчині слово «помада»!

Молодильне яблуко — предмет слов'янських казок, що робить молодим того, хто його з'їсть.

Яблуко у геральдиці

Яблуко є образом світу (назва держави, атрибуту верховної влади — «яблуко державне»). Термін «державна» ввів Борис Годунов, до цього символ державної влади ченця називався «яблучком». До церемонії вінчання увійшло не лише вручення скіпетра, але і держави: «Се яблуко — знамення твого царства. Як це яблуко тримаєш в своїй руці, так і тримай все царство, дане тобі від Бога, захищаючи його від ворогів непохитно». Державу, або яблуко, як правило, тримали в правій руці. Держава, «державне яблуко» є

символом світу, на відміну від скіпетра — символу війни. Яблуко також є частиною багатьох гербів.

Яблуко і зброя

Ефес (нім. Gefass) — частина клинкової холодної зброї, що складається з гарди і рукояті з навершям («Яблуком»). Навершя рукояті виконує дві функції: вона служить противагою, покращуючи баланс зброї (тому її часто роблять з важкого матеріалу (наприклад, свинцю)), а також утримує руку від зісковзування. Також завдяки цій частині кріпиться рукоять з будь-якого матеріалу на вісь від леза.

Яблуко в науці

Одне з найбільших наукових відкриттів нового часу, за легендою, теж пов'язано з яблуком. Вважається, що Ньютон прийшов до закону всесвітнього тяжіння, звернувши увагу на яблуко, що впало з гілки, і задумавшись над тим, чому, власне, предмети падають вниз.

Завдяки яблукам, Архімед відкрив закон гідростатики (закон Архімеда): на тіло, занурене в рідину, діє виштовхувальна сила $F = \rho g V$, де ρ — густина рідини, а V — об'єм тіла, зануреного в рідину. По легенді, він від злості на служницю став топити яблука, оскільки вона невчасно їх принесла, і в процесі цього заняття і зробив своє головне відкриття.

Алхіміки, відмітивши, що серцевина яблука, що розрізає уперек, нагадує п'ятикутну зірку, використовували яблуко як символ знання.

Карл Вільгельм Шеєле в 1785 році з незрілих яблук виділив нову органічну кислоту, яку назвав яблучною.

Опуклість на передній поверхні шиї у чоловіків називається Адамовим яблуком.

Яблуко в географічних назвах

Казахська назва колишньої столиці Казахстану — Алмати — переводиться як «Яблуневий». Місто розташоване біля підніжжя гір Заїлійського Алатау на крайньому південному сході Казахстану. У Росії місто носить назва Алма-Ата, складові частини якої можна перекласти з казахського як «яблуко» («алма») і «дід» («ата»).

Яблуко і здоров'я

Плід яблуні — яблуко один із улюблених фруктів багатьох людей. Про корисні властивості його знають всі без виключення. Але це не лише самий популярний, демократичний та улюблений плід у світі, а також —

надзвичайно цілющий. Ще Гіппократ прописував яблука проти кишкових захворювань, хвороб серця та нирок. Та й в рукописах, знайдених в єгипетських пірамідах та гробницях, вихваляють їх цілющі властивості.

Яблука – найдоступніший і дуже цінний продукт харчування. У них є все, що потрібно організму для нормальної життєдіяльності. Це символ здоров'я і життєвої сили («Яблуко на обід — і всіх хвороб немає»).

Не так давно завдяки дослідям клініцистів з яблук було знято «табу» на вживання при деяких захворюваннях. Наприклад, встановлено, що сік антонівських яблук знищує мікроби, що викликають дизентерію. У народі кажуть: хто з'їдає в день хоч би два яблука, тому не потрібні лікарі. А якщо два яблука з'їсти на ніч, то вони знижують і регулюють вміст цукру в крові.

В даний час, яблуко є символом екологічно чистих продуктів.

IV. Актуалізація опорних знань і навичок

Згадаємо послідовність виконання роботи по ліпленню:

- Переминаємо глину для отримання глиняного тіста.
- Відриваємо шматок глини потрібного розміру.
- Скачуємо кульку.
- Виконуємо ліплення.
- Згладжуємо всі нерівності, що виникли під час ліплення.

Для чого треба виконувати всі ці етапи роботи? Заслуховуємо пояснення дітей, обговорюємо їх.

V. Практична частина заняття

Складаємо алгоритм виконання роботи:

- Роботу починаємо зі скочування з глиняного тіста кульки.
- У верхній та у нижній частині кульки робимо невеличкі заглиблення, натискаючи в цих місцях пальцями.
- Старанно згладжуємо всі кути біля заглиблень.
- Скочуємо маленький тоненький джгутик – це буде хвостик яблука.
- Прикріплюємо хвостик до більшого заглиблення і ретельно пригладжуємо його до яблука.

- Тепер ліпимо листочок до яблука. Спочатку скочуємо невеличку кульку.
- Робимо з кульки крапельку, потім розвертаємо крапельку другим боком і робимо з крапельку з іншої сторони.
- Сплющуємо нашу двосторонню крапельку між долонями.
- Підправляємо, загострюємо кінчики.
- Листочок готовий. Прикріплюємо його до хвостика і до яблука.

VI. Підсумок заняття

Обговорення якості виконання виробів.

VII. Прибирання робочих місць

Яблуко

Аполлон

